

WWF България
Бул. „Цар Борис III“ № 19Б
(Сграда на Алианц)
Ет. 4
София 1612

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

До:
Министерство на околната среда и водите

Изх.№ 3184/02.09.2021

Относно: становище относно проект на ПМС за изменение на Наредбата за ползването на повърхностните води

Уважаеми госпожи и господа,

Приложено изпращам становище на WWF относно предложения проект на ПМС за изменение на Наредбата за ползването на повърхностните води.

С уважение,

Веселина Кавръкова,
Изпълнителен директор WWF България

Становище

Относно предложение на МОСВ за промени в НАРЕДБА ЗА ПОЛЗВАНЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ¹ (Приета с ПМС № 100 от 23.03.2021 г., Обн. ДВ. бр.25 от 26 март 2021г .)

След запознаване с проекта за изменение на Наредбата за ползването на повърхностните води (за краткост по-долу ще я наричаме Наредбата) и с оглед на текущото законодателство в областта на устройство на територията, околната среда, енергетиката и държавната собственост, считаме, че **предложените промени следва да не бъдат** приети от Министерски съвет.

В проекта за изменение на Наредбата е предвидено да отпадне т.4 от чл. 22, ал.3 и да отпадне точка 9 от чл. 43, мотивирано с постигане на съответствие с разпоредбите на Закона за водите (ЗВ). Така предложените промени означават, че при издаване на разрешителни за водоземане вече няма да се изисква документ, удостоверяващ учредено право на строеж на водохващанията в принадлежащите земи на реките. В допълнение, промените в чл. 43 от Наредбата водят до това също да не се изисква документ, удостоверяващ учредено право на строеж на водохващанията в принадлежащите земи на реките по отношение на удължаването и/или изменението на параметрите на разрешителното за водоземане.

Мотивите ни са следните:

1. Предложенията за промени в Наредбата противоречат на Закона за енергетиката чл. 62, ал.1, където ясно е записано, че **„изграждането или разширението на площадкови енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях и на свързаните с производството съоръжения и площадки за депониране на производствени отпадъци се извършва върху имот - държавна собственост, компетентните държавни органи учредяват в полза на лицето, което ще изгражда и експлоатира енергийния обект, възмездно право на строеж върху земята по реда на Закона за държавната собственост“**.

Предложените промени представляват и сериозно нарушение на цялото относимо законодателство, което определя, че възложител е лице, което притежава права да инициира инвестиционното предложение. Такава разпоредба например е налице в точка 20 от допълнителните разпоредби в ЗООС. В ЗУТ правата да се изграждат всякакъв вид строежи, включително водохващания за хидроенергийни цели, са или правото на собственост, или учреденото право на строеж в чужда (в т.ч. държавна) собственост. Още повече, че строителството в чужда собственост **без учредено право на строеж** е невъзможно, невъзможно е и издаването на разрешение за

1

<https://www.moew.government.bg/static/media/ups/articles/attachments/1.%20Proekt%20na%20PMS3aee2bd501dca69a14568823f8961d73.doc>

строеж, и е **невъзможно въвеждането на строежа в експлоатация** без документите за собственост или правото на строеж върху земята, изисквани от ЗУТ и от Наредбата за въвеждането на строежите в експлоатация. Тази невъзможност се доказва и от съвременната практика на ДНСК, която не разрешава назначаването на приемателна комисия или взема мерки за обявяване на разрешенията за строеж на хидроенергийни обекти в процес на изграждане за незаконосъобразни.

2. Основният аргумент в мотивите на предложителите е несъответствие на Наредбата със ЗВ. Пропуснат обаче е целият набор от разпоредби на други закони, на които тя съответства, и които са важни за процедурите по съгласуване на изграждане на съоръжения в реките и прилежащите им земи у нас. Тяхното съвкупно действие изисква учредено право на строеж при изграждане на ВЕЦ, тъй като те се изграждат в коритата на реките. По-конкретно това са следните разпоредби:

- ✓ реките и прилежащите им земи са публична държавна собственост съгласно чл. 11, т.1 на ЗВ,
- ✓ разрешителното за водоползване не създава вещни права върху имотите съгласно чл. 46а, ал.5 от ЗВ,
- ✓ строежи в чужд урегулиран поземлен имот имат право да извършват лицата, в полза на които е учредено право на строеж съгласно чл. 182, ал. 1 от Закона за устройство на територията (ЗУТ),
- ✓ в определени случаи и при определени условия с решение на Министерския съвет върху имоти - изключителна и публична държавна собственост, може да се учредяват ограничени вещни права съгласно чл. 7, ал. 5 на Закона за държавна собственост (ЗДС).

От тези разпоредби се извежда съвсем ясна необходимост от учредяване на вещни права при изграждането на каквото и да било от частен инвеститор в реките. **Тоест дори в случай, че промяната в наредбата бъде приета, изискването за учредяване на вещни права в реките би било валидно по силата на горните разпоредби на ЗВ, ЗУТ и ЗДС.**

3. Законът за енергетиката изисква за изграждане на различни съоръжения, сред които хидротехнически такива, да се учреди „**възмездно** право на строеж върху земята по реда на Закона за държавната собственост“, чл. 62, ал.1 на Закона за енергетиката. Съответно, липсата на учредени вещни права означава и липса на възмездно ползване на публична държавна собственост от търговски субекти.

В мотивите за промени липсва аргументация какви са основанията МОСВ да предлага стопанските субекти, изграждащи хидротехнически съоръжения по реките, да бъдат поставени в привилегирована позиция спрямо друг тип стопански субекти, които са ползватели на публична държавна собственост. Оставени без валидна обосновка, подобни предложения пораждаат съмнения за лобизъм.

4. Считаме, че в стремежа да се постигне пълно съответствие с разпоредбите в ЗВ, съзнателно или не, се стига до нарушаване на редица други закони и нормативни уредби, които водят до значим риск пред евентуални инвестиционни намерения за

изграждане на хидроенергийни обекти. Съответно, предложенията биха довели до правна несигурност за бизнеса.

5. Твърдението в мотивите, че наредбата в настоящия ѝ вид, и по-конкретно чл.22, ал.3 т.4 и на чл.43, т.9, не съответстват на ЗВ е некоректно.

Чл. 60, ал. 3 т.4. от ЗВ изисква: *„документи, удостоверяващи съгласието на собствениците на имоти, които ще бъдат засегнати от завиряването и строителството на съоръженията, когато съоръженията не са изградени;“*. Съгласно чл. 182, ал. 1 от закона за устройство на територията, строежи в чужд урегулиран поземлен имот (каквото е случаят с изграждането на съоръжения от частен инвеститор в реките и прилежащите им земи) имат право да извършват лицата, в полза на които е учредено право на строеж. Съответно изискването чл. 22, ал. 3, т.4 на Наредбата, което касае *„документ, удостоверяващ учредено право на строеж“*, съответства на изискването на чл. 60 на ЗВ за документи, изискващи съгласието на собствениците.

Вместо предлагането на неаргументирани поправки в Наредбата, смятаме, че МОСВ е редно да се заеме с безкрайно закъснялата методика за определяне на минимално допустимия отток в реките. В Наредбата на редица места се реферира към задължителното осигуряване на минимално допустимия отток в реките след изградени хидротехнически съоръжения за водоземане/водоползване. Към момента все още не е приета методика за определяне на минимално допустимия отток в реките, което е основно задължение на министъра на околната среда и водите, записано в чл. 135, ал. 1 от ЗВ.

Съществуващата практика за определяне на минимално допустимия отток в реките на 10% от средномногогодишното водно количество и не по-малко от минималното средномесечно водно количество с обезпеченост 95% към точката на хидротехническото съоръжение, не дава добри резултати по отношение на поддържането на добро екологично състояние в реките, а дори изкуствено създава предпоставки за влошаване на екологичното състояние в участъците под изградени съоръжения, което на практика е в противоречие с целите на Рамковата Директива за Водите (Директива 2000/60/ЕО).

Считаме, че 20 години след приемане на ЗВ е крайно необходимо да се стартира работа по разработване на методиката, за да може да се създадат реални предпоставки за поддържане на речните екосистеми и в същото време да се предприемат реални действия към устойчивото използване на повърхностните водни ресурси в условията на все по-осезаеми промени в климата.